Evropský parlament
2024-2029

Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci

2024/2078(INI)

9.1.2025

NÁVRH ZPRÁVY

Zpráva Komise o právním státu za rok 2024
(2024/2078(INI))

Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci

Zpravodajka: Ana Catarina Mendes

PR_INI

OBSAH

Strana

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU 3

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o zprávě Komise o právním státu za rok 2024
(2024/2078(INI))

Evropský parlament,

– s ohledem na Smlouvu o Evropské unii (dále jen „Smlouva o EU“), zejména na její článek 2, čl. 3 odst. 1, čl. 3 odst. 3, druhý pododstavec, čl. 4 odst. 3 a články 5, 6, 7, 11, 19 a 49,

– s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“), zejména na její články, které se týkají dodržování, prosazování a ochrany demokracie, právního státu a základních práv v Unii, včetně článků 70, 258, 259, 260, 263, 265 a 267,

– s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“),

– s ohledem na judikaturu Soudního dvora Evropské unie (dále jen „Soudní dvůr EU“) ,

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 24. července 2024 nazvané „Zpráva o právním státu za rok 2024 – Stav právního státu v Evropské unii“ (COM(2024)0800),

– s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2020/2092 ze dne 16. prosince 2020 o obecném režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie[1] (dále jen „nařízení o podmíněnosti dodržováním zásad právního státu“),

– s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021 o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky[2] (dále jen „nařízení o společných ustanoveních“),

– s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/692 ze dne 28. dubna 2021, kterým se zavádí program Občané, rovnost, práva a hodnoty a zrušují nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1381/2013 a nařízení Rady (EU) č. 390/2014[3],

– s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv,

– s ohledem na nástroje OSN pro ochranu lidských práv a základních svobod a na doporučení a zprávy všeobecného pravidelného přezkumu ze strany OSN i na judikaturu orgánů zřízených smlouvami OSN a na zvláštní postupy Rady pro lidská práva,

[1] Úř. věst. L 433, 22.12.2020, s. 1, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj?eliuri=eli%3Areg%3A2020%3A2092%3Aoj&locale=cs.
[2] Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.
[3] Úř. věst. L 156, 5.5.2021, s. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/692/oj.

– s ohledem na Evropskou úmluvu o lidských právech, Evropskou sociální chartu, judikaturu Evropského soudu pro lidská práva a Evropského výboru pro sociální práva a na úmluvy, doporučení, rezoluce, stanoviska a zprávy Parlamentního shromáždění, Výboru ministrů, komisaře pro lidská práva, Evropské komise proti rasismu a nesnášenlivosti, Řídícího výboru pro boj proti diskriminaci, pro rozmanitost a inkluzi, Benátské komise a dalších orgánů Rady Evropy,

– s ohledem na Úmluvu Rady Evropy o předcházení násilí páchanému na ženách a domácímu násilí a boji proti němu,

– s ohledem na memorandum o porozumění mezi Radou Evropy a Evropskou unií ze dne 23. května 2007 a na závěry Rady ze dne 30. ledna 2023 o prioritách EU pro spolupráci s Radou Evropy v letech 2023–2024,

– s ohledem na odůvodněný návrh rozhodnutí Rady o zjištění zřejmého nebezpečí závažného porušení zásady právního státu ze strany Polské republiky, který dne 20. prosince 2017 předložila v souladu s čl. 7 odst. 1 Smlouvy o EU Komise (COM(2017)0835),

– s ohledem na své usnesení ze dne 25. října 2016 obsahující doporučení Komisi o vytvoření mechanismu EU pro demokracii, právní stát a základní práva[4],

– s ohledem na své usnesení ze dne 1. března 2018 o rozhodnutí Komise aktivovat čl. 7 odst. 1 Smlouvy o EU v souvislosti se situací v Polsku[5],

– s ohledem na své usnesení ze dne 19. dubna 2018 o nutnosti zřídit nástroj pro evropské hodnoty na podporu organizací občanské společnosti, které prosazují základní hodnoty v rámci Evropské unie na místní a vnitrostátní úrovni[6],

– s ohledem na své usnesení ze dne 12. září 2018 o návrhu, který vybízí Radu, aby podle čl. 7 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii rozhodla, že existuje zřejmé nebezpečí, že Maďarsko závažně poruší hodnoty, na nichž je Evropská unie založena[7],

– s ohledem na své usnesení ze dne 13. listopadu 2018 o minimálních standardech pro menšiny v EU[8],

– s ohledem na své usnesení ze dne 14. listopadu 2018 o potřebě komplexního mechanismu EU na ochranu demokracie, právního státu a základních práv[9],

– s ohledem na své usnesení ze dne 7. října 2020 o vytvoření mechanismu EU pro demokracii, právní stát a základní práva[10],

[4] Úř. věst. C 215, 19.6.2018, s. 162.
[5] Úř. věst. C 129, 5.4.2019, s. 13.
[6] Úř. věst. C 390, 18.11.2019, s. 117.
[7] Úř. věst. C 433, 23.12.2019, s. 66.
[8] Úř. věst. C 363, 28.10.2020, s. 13.
[9] Úř. věst. C 363, 28.10.2020, s. 45.
[10] Úř. věst. C 395, 29.9.2021, s. 2.

– s ohledem na své usnesení ze dne 13. listopadu 2020 o dopadu opatření přijatých v souvislosti s onemocněním COVID-19 na demokracii, právní stát a základní práva[11],

– s ohledem na své usnesení ze dne 17. prosince 2020 o evropské občanské iniciativě „Minority SafePack – one million signatures for diversity in Europe“ („Minority SafePack – milion podpisů pro rozmanitost v Evropě“)[12],

– s ohledem na své usnesení ze dne 10. června 2021 o stavu právního státu v Evropské unii a uplatňování nařízení o podmíněnosti (EU, Euratom) 2020/2092[13],

– s ohledem na své usnesení ze dne 24. června 2021 o zprávě Komise o stavu právního státu za rok 2020[14],

– s ohledem na své usnesení ze dne 8. července 2021 o vytvoření pokynů pro uplatňování obecného režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu EU[15],

– s ohledem na své usnesení ze dne 16. září 2021 obsahující doporučení Komisi o určení genderově podmíněného násilí jako nové oblasti trestné činnosti uvedené v čl. 83 odst. 1 SFEU[16],

– s ohledem na své usnesení ze dne 11. listopadu 2021 o posílení demokracie a svobody a plurality sdělovacích prostředků v EU: nevhodné využívání občanskoprávních a trestněprávních žalob k umlčení novinářů, nevládních organizací a občanské společnosti[17],

– s ohledem na své usnesení ze dne 15. prosince 2021 o hodnocení preventivních opatření k zamezení korupci, neoprávněným výdajům a zneužívání finančních prostředků EU a členských států v případě fondů pro mimořádné události a ve výdajových oblastech týkajících se řešení krizí[18],

– s ohledem na své usnesení ze dne 8. března 2022 o zmenšujícím se prostoru pro občanskou společnost v Evropě[19],

– s ohledem na své usnesení ze dne 10. března 2022 o právním státu a důsledcích rozsudku Soudního dvora EU[20],

– s ohledem na své usnesení ze dne 19. května 2022 o zprávě Komise o právním státu za rok 2021[21],

[11] Úř. věst. C 415, 13.10.2021, s. 36.
[12] Úř. věst. C 445, 29.10.2021, s. 70.
[13] Úř. věst. C 67, 8.2.2022, s. 86.
[14] Úř. věst. C 81, 18.2.2022, s. 27.
[15] Úř. věst. C 99, 1.3.2022, s. 146.
[16] Úř. věst. C 117, 11.3.2022, s. 88.
[17] Úř. věst. C 205, 20.5.2022, s. 2.
[18] Úř. věst. C 251, 30.6.2022, s. 48.
[19] Úř. věst. C 347, 9.9.2022, s. 2.
[20] Úř. věst. C 347, 9.9.2022, s. 168.
[21] Úř. věst. C 479, 16.12.2022, s. 18.

– s ohledem na své usnesení ze dne 9. června 2022 o právním státu a případném schválení polského národního plánu pro oživení (RRF)[22],

– s ohledem na své usnesení ze dne 15. září 2022 o stavu základních práv v Evropské unii v roce 2020 a 2021[23],

– s ohledem na své usnesení ze dne 20. října 2022 o právním státě na Maltě pět let po vraždě Daphne Caruanové Galiziové[24],

– s ohledem na své usnesení ze dne 20. října 2022 o rostoucím počtu trestných činů z nenávisti namířených proti osobám LGBTIQ+ v celé Evropě s ohledem na nedávnou homofobní vraždu na Slovensku[25],

– s ohledem na své usnesení ze dne 10. listopadu 2022 o rasové spravedlnosti, nediskriminaci a boji proti rasismu v EU[26],

– s ohledem na své usnesení ze dne 24. listopadu 2022 o posouzení dodržování podmínek v oblasti právního státu podle nařízení o podmíněnosti ze strany Maďarska a aktuálním stavu maďarského plánu pro oživení a odolnost[27],

– s ohledem na své usnesení ze dne 30. března 2023 o zprávě o právním státu 2022 – stavu právního státu v Evropské unii[28],

– s ohledem na své usnesení ze dne 28. února 2024 o zprávě Komise o právním státu za rok 2023[29],

– s ohledem na své usnesení ze dne 1. června 2023 o porušování zásad právního státu a základních práv v Maďarsku a o zmrazení finančních prostředků EU[30],

– s ohledem na své doporučení ze dne 15. června 2023 Radě a Komisi v návaznosti na vyšetřování údajných porušení a správních pochybení v oblasti provádění právních předpisů Unie týkajících se používání špionážního softwaru Pegasus a ekvivalentního špionážního softwaru[31],

– s ohledem na své usnesení ze dne 11. července 2023 o volebním zákoně, komisi pro zkoumání ruských vlivů a právním státě v Polsku[32],

– s ohledem na své usnesení ze dne 19. října 2023 o právním státě na Maltě: šest let po vraždě Daphne Caruanové Galiziové a potřeba chránit novináře[33],

---

[22] Úř. věst. C 493, 27.12.2022, s. 108.
[23] Úř. věst. C 125, 5.4.2023, s. 80.
[24] Úř. věst. C 149, 28.4.2023, s. 15.
[25] Úř. věst. C 149, 28.4.2023, s. 22.
[26] Úř. věst. C 161, 5.5.2023, s. 10.
[27] Úř. věst. C 167, 11.5.2023, s. 74.
[28] Úř. věst. C 341, 27.9.2023, s. 2.
[29] Úř. věst. C, C/2024/6743, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6743/oj.
[30] Úř. věst. C, C/2023/1223, 21.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1223/oj.
[31] Úř. věst. C, C/2024/494, 23.1.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/494/oj.
[32] Úř. věst. C, C/2024/3995, 17.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3995/oj.
[33] Úř. věst. C, C/2024/2656, 29.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2656/oj.

– s ohledem na své usnesení ze dne 18. ledna 2024 o stavu základních práv v Evropské unii – výroční zpráva za roky 2022 a 2023[34],

– s ohledem na rezoluci Parlamentního shromáždění Rady Evropy č. 2262 (2019) o podpoře práv příslušníků národnostních menšin,

– s ohledem na doporučení a zprávy Úřadu pro demokratické instituce a lidská práva, Vysokého komisaře pro národnostní menšiny, zástupce pro svobodu sdělovacích prostředků a dalších orgánů Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE), na spolupráci mezi EU a OBSE v oblasti demokratizace, budování institucí a lidských práv a na výroční zprávu OBSE o trestných činech z nenávisti, v níž se zúčastněné státy zavázaly, že s cílem předcházet trestným činům z nenávisti, vyšetřovat je a stíhat schválí právní předpisy, v nichž stanoví sankce zohledňující závažnost trestných činů z nenávisti, přijmou opatření k řešení jejich nedostatečného oznamování a zahájí nebo budou dále rozvíjet činnost v oblasti budování kapacit donucovacích orgánů, státních zastupitelství a soudních úředníků,

– s ohledem na zprávu vyšetřovacího výboru PEGA a na své doporučení ze dne 15. června 2023 Radě a Komisi v návaznosti na vyšetřování údajných porušení a správních pochybení v oblasti provádění právních předpisů Unie týkajících se používání špionážního softwaru Pegasus a ekvivalentního špionážního softwaru[35],

– s ohledem na zprávy se zpětnou vazbou, zprávy z misí, otázky k písemnému zodpovězení a odpovědi své skupiny pro sledování stavu demokracie, právního státu a dodržování základních práv (DRFMG)[36],

– s ohledem na článek 55 jednacího řádu,

– s ohledem na stanovisko Výboru ro právní záležitosti,

– s ohledem na zprávu Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci (A10-0000/2025),

A. vzhledem k tomu, že Unie je založena na společných hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin, které jsou zakotveny v článku 2 Smlouvy o EU, což jsou hodnoty společné všem členským státům EU;

Spravedlnost a korupce

1. zdůrazňuje, že spravedlivá a přístupná justice představuje zásadu právního státu, která vyžaduje nezávislé soudnictví; znovu opakuje, že k tomu, aby občané mohly využívat svá práva, bránit se diskriminaci a vyžadovat, aby orgány, které rozhodují, nesly za svá rozhodnutí odpovědnost, je naprosto nezbytné zajistit jim přístup ke spravedlnosti;

[34] Úř. věst. C, C/2024/5739, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5739/oj.
[35] Úř. věst. C, C/2024/494, 23.1.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/494/oj.
[36] Informace o veškeré kontrolní činnosti skupiny DRFMG jsou k dispozici zde: https://www.europarl.europa.eu/committees/cs/libe-democracy-rule-of-law-and-fundament/product-details/20190103CDT02662.

2. konstatuje, že Komise zjistila, že zvýšení účinnosti soudnictví v některých členských státech představuje strukturální výzvu[37]; poukazuje na to, že je nutné zajistit, aby obsazování vysokých pozic v soudnictví probíhalo transparentně, na základě zásluh a bez politického vměšování;

3. vyzývá členské státy, aby neodkladně provedly dosud neprovedené rozsudky, a naléhavě vyzývá Komisi, aby posoudila důsledky jejich neprovedení z hlediska dodržování právních předpisů EU a v případě nutnosti podala žaloby pro neplnění povinností;

4. vítá přepracování směrnice o právech obětí[38], aby bylo možné odstranit právní mezery a zajistit, aby měly oběti přístup ke spravedlnosti a aby se jim dostalo podpory;

5. opakovaně vyzývá Komisi, aby urychleně uzavřela jednání o členství EU ve Skupině států proti korupci (GRECO) zřízené v rámci Rady Evropy, a požaduje, aby se výroční zpráva o stavu právního státu vztahovala i na orgány a instituce EU;

6. konstatuje, že existuje trend, kdy některé členské státy odkládají provedení rozsudků Soudního dvora EU nebo je neprovádějí, a vyzývá k tomu, aby se jejich provedení stalo prioritou;

7. vyzývá členské státy, aby zvýšily transparentnost a odpovědnost ve veřejných institucích tím, že zpřísní protikorupční rámce, zajistí vytvoření nezávislých orgánů dohledu, podpoří ochranu informátorů, zlepší rámce zajišťující bezúhonnost a lobbování v případě právních předpisů; s politováním kosntatuje, že v některých členských státech nebylo dosaženo náležitého pokroku, pokud jde o potírání korupce na vysokých místech;

Pluralita a svoboda sdělovacích prostředků

8. vítá iniciativy, jako je Evropský akt o svobodě sdělovacích prostředků (EMFA)[39], a vyzývá k jeho urychlenému provedení; vyzývá členské státy, aby zlepšily transparentnost při přidělování veřejných prostředků na reklamu zadávanou státem; vyzývá Komisi, aby členským státům při provádění aktu EMFA poskytovala nezbytnou pomoc;

9. vyzývá členské státy, aby v plné míře provedly směrnici proti strategickým žalobám proti účasti veřejnosti[40] a doporučení Komise (EU) 2022/758 ze dne 27. dubna 2022 o ochraně novinářů a obránců lidských práv zapojenými do účasti veřejnosti před zjevně

---

[37] Sdělení Komise ze dne 24. července 2024 nazvané „Zpráva o právním státu za rok 2024“ (COM(2024)0800), příloha s doporučeními, s. 1, 9, 11, 19 a 24.

[38] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. října 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu a kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV (Úř. věst. L 315, 14.11.2012, s. 57, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj).

[39] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1083 ze dne 11. dubna 2024, kterým se stanoví společný rámec pro mediální služby na vnitřním trhu a mění směrnice 2010/13/EU (Evropský akt o svobodě médií) (Úř. věst. L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

[40] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1069 ze dne 11. dubna 2024 o ochraně osob zapojených do účasti veřejnosti před zjevně neopodstatněnými žalobními návrhy nebo zneužívajícími soudními řízeními („strategická soudní řízení proti účasti veřejnosti“) (Úř. věst. L, 2024/1069, 16.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj).

neopodstatněnými nebo zneužívajícími soudními řízeními („strategické žaloby proti účasti veřejnosti“)[41] a aby proti strategickým žalobám proti účasti veřejnosti přijaly komplexní vnitrostátní opatření, jimiž budou chránit novináře a poskytnou podporu těm, kteří jsou vystaveni rizikům;

10. naléhavě vyzývá členské státy, aby chránily svobodu a pluralitu sdělovacích prostředků, předcházely koncentraci vlastnictví sdělovacích prostředků a bojovaly proti dezinformacím, zejména prostřednictvím propracovaných právních předpisů a nezávislých regulačních orgánů; zdůrazňuje demokratický význam nezávislého a stabilního veřejnoprávního vysílání a potřebu zajistit financování veřejnoprávních sdělovacích prostředků;

11. důrazně odsuzuje státní kontrolu nad činností sdělovacích prostředků a politické vměšování do ní a vyzývá k většímu úsilí o zajištění bezpečnosti a ochrany novinářů;

Organizace občanské společnosti

12. souhlasí se stanoviskem Komise, že organizace občanské společnosti a obránci lidských práv mají zásadní význam pro rovnováhu sil ve společnosti;

13. je znepokojen sílícím trendem, kdy organizace občanské společnosti a obránci lidských práv čelí dalším a dalším právním omezením, nedostatku finančních prostředků a útokům; vyzývá k vytvoření podpůrného rámce pro občanskou společnost a opakuje, že je na ochranu organizací občanské společnosti třeba přijmout směrnici proti strategickým žalobám proti účasti veřejnosti a doporučení Komise (EU) 2022/758; domnívá se, že Komise a členské státy by měly prostředky poskytované na financování organizací občanské společnosti zvýšit;

Rovnost a nediskriminace před zákonem

14. připomíná, že v právních rámcích členských států musí být zakotveno rovné právní zacházení a prosazována rovnost jednotlivců v soudních řízeních a jejich právo nebýt v nich diskriminován; vyzývá Komisi, aby v případech nedodržování těchto zásad jednala; uznává, že volnému pohybu osob v rámci EU by neměly bránit diskriminační praktiky;

15. vyzývá Komisi a členské státy, aby rozšířily právní základ EU v této oblasti a předložily návrh týkající se trestných činů z nenávisti a nenávistných verbálních projevů; vyzývá Radu, aby přijala směrnici 2008/140[42];

16. vyzývá k právní ochraně žen, k zařazení genderově podmíněného násilí mezi trestné činy podle práva EU, k předložení návrhu EU ohledně zákonů vymezujících znásilnění jako nesouhlasný pohlavní styk a k zakotvení přístupu k bezpečnému a legálnímu umělému přerušení těhotenství v Listině;

17. zdůrazňuje, že všichni občané bez ohledu na svou státní příslušnost, místo narození nebo častost svých návštěv členských států si musí být před zákonem rovni, a vybízí

[41] Úř. věst. L 138, 17.5.2022, s. 30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2022/758/oj.
[42] Návrh směrnice Rady o provádění zásady rovného zacházení s osobami bez ohledu na náboženské vyznání nebo víru, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci (COM(2008)0426).

Komisi a členské státy, aby pokračovaly v boji proti diskriminaci na základě státní příslušnosti; vyzývá Komisi, aby zajistila, že členské státy budou při provádění paktu o migraci a azylu respektovat ve svých vnitrostátních plánech zásady právního státu;

18. vyzývá k dalším opatřením proti diskriminaci a trestným činům namířeným proti menšinovým skupinám a národnostním, etnickým, jazykovým a náboženským menšinám; apeluje na Komisi, aby do výroční zprávy o právním státu doplnila pilíř o posílení boje proti všem formám diskriminace;

Jednotný trh a právní stát

19. zdůrazňuje význam právního státu pro zajištění fungování jednotného trhu a znovu potvrzuje, že soudní systémy, účinné protikorupční rámce a ochrana svobody sdělovacích prostředků mají zásadní význam pro spravedlivou hospodářskou soutěž, právní jistotu a důvěru mezi hospodářskými subjekty[43];

Nástroje právního státu a hospodářský rozměr

20. vyzývá Komisi, aby dále prohlubovala přímé propojení mezi nástroji prevence a reakce a aby zahájila řízení o nesplnění povinnosti prostřednictvím článku 7 SEU, mechanismu obecné podmíněnosti a horizontálních základních podmínek v Listině;

21. zdůrazňuje, že je zapotřebí komplexního mechanismu podmíněnosti, který zajistí soulad se zásadami právního státu napříč právními předpisy EU nad rámec jeho rozpočtového rozměru; naléhavě vyzývá Komisi, aby předložila návrh na rozšíření oblasti působnosti tohoto mechanismu;

22. vyzývá k tomu, aby se mechanismus podmíněnosti uplatňoval „inteligentním“ způsobem („smart conditionality“), tak aby se finanční prostředky EU nedostávaly do rukou vládních úředníků, kteří zásady právního státu porušují, ale aby byly naopak distribuovány přímo obcím, nevládním organizacím a dalším subjektům, které hodnoty EU dodržují;

Kontroly a rovnovážná opatření

23. vyzývá členské státy, aby se zdržely nadměrného využívání zrychlených postupů, neboť mají negativní dopad na kvalitu tvorby právních předpisů a demokracii; apeluje na členské státy, aby zavedly transparentní legislativní postupy po systematických konzultacích s různými zúčastněnými stranami;

24. vyzývá členské státy, aby posílily nezávislost vnitrostátních orgánů dohledu s cílem zajistit zdroje a nezávislost vůči politickému vměšování; zdůrazňuje význam občanské společnosti a obránců lidských práv při zajišťování toho, aby se odpovědné osoby zodpovídaly z porušování předpisů, a při ochraně základních práv; odsuzuje omezování činnosti občanské společnosti;

25. je znepokojen vměšováním zahraničních subjektů do dění v členských státech, a to i pokud jde o jejich manipulativní zásahy v sociálních médiích a dezinformace;

[43] Sdělení Komise ze dne 24. července 2024 nazvané Zpráva o právním státu 2024 (COM(2024)0800), s. 5.

upozorňuje na nepřijatelné snahy Elona Muska využívat platformy sociálních médií k manipulaci veřejného mínění v různých členských státech; vyzývá Komisi a členské státy, aby tyto snahy sledovaly a uplatňovaly akt o digitálních službách[44] a akt o digitálních trzích[45], a to i v reakci na nedávné rozhodnutí společnosti Meta ohledně mechanismů ověřování faktů;

Doporučení

26. vybízí Komisi, aby při hodnocení dodržování hodnot zakotvených v článku 2 SEU používala jasnější formulace; vyzývá k většímu důrazu na provádění doporučení pro jednotlivé země, včetně mechanismů následných opatření a měřitelných referenčních hodnot; s cílem podpořit jednotnost navrhuje komplexní mechanismus monitorování právního státu, do něhož by byly zapojeny všechny orgány EU, členské státy a kandidátské země; navrhuje, aby byla vytvořena stálá skupina, která by případy nedodržování zásad právního státu ze strany členských států monitorovala;

27. zdůrazňuje význam nezávislých soudních systémů a přístupu k bezplatné právní pomoci pro zajištění rovného přístupu ke spravedlnosti; opakuje, že pro zlepšení systémů soudnictví mají zásadní význam odpovídající zdroje, a to i pokud jde o infrastrukturu a zaměstnance;

28. vyzývá Komisi, aby učinila významný krok v boji proti korupci a dokončila jednání o členství EU ve skupině GRECO;

29. vyzývá členské státy, aby zajistily svobodu, nezávislost a pluralitu sdělovacích prostředků a bojovaly proti dezinformacím; naléhavě vyzývá k urychlenému provedení Evropského aktu o svobodě sdělovacích prostředků (EMFA);

30. vyzdvihuje úlohu občanské společnosti a nezávislých orgánů dohledu při monitorování a podpoře provádění doporučení obsažených ve zprávě o právním státu;vyzývá k vytvoření rámce pro strukturovaný občanský dialog s cílem začlenit do ročního cyklu posuzování stavu právního státu příspěvky občanské společnosti, jak doporučuje Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV)[46] a sítě občanské společnosti[47]; připomíná význam rozsáhlých konzultací při vypracovávání zprávy;

31. zdůrazňuje, že pokojné shromažďování a svoboda sdružování a projevu jsou základními právy chráněnými mezinárodním právem, která mají zásadní význam pro demokracii a kontrolu státní správy ze strany veřejnosti; odsuzuje vyvíjení nátlaku proti výkonu těchto práv a konstatuje, že dochází k jejich omezování; vyzývá členské státy, aby

---

[44] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách) (Úř. věst. L 277, 27.10.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

[45] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/1925 ze dne 14. září 2022 o spravedlivých trzích otevřených hospodářské soutěži v digitálním odvětví a o změně směrnic (EU) 2019/1937 a (EU) 2020/1828 (nařízení o digitálních trzích) (Úř. věst. L 265, 12.10.2022, s. 1, ELI: https://data.europa.eu/eli/reg/2022/1925/oj).

[46] Stanovisko EHSV ze dne 14. února 2024 k tématu „Posílení občanského dialogu a participativní demokracie v EU“.

[47] Civil Society Europe, „Joint Civil Society contribution on Civic Space to the 2024 Annual Rule of Law Report“, červen 2024.

důkladně prošetřily případy, kdy policejní složky konaly s nadměrným použitím síly a diskriminačně;

32. domnívá se, že Komise a členské státy by měly zlepšit mechanismy financování organizací občanské společnosti a iniciativy, které posilují soudnictví a podporují nezávislost soudů; doporučuje, aby Komise vypracovala strategii na ochranu občanské společnosti a obránců lidských práv;

33. naléhavě vyzývá Komisi, aby do výroční zprávy o právním státu začlenila nový pilíř týkající se boje proti všem formám diskriminace;

34. znovu vyzývá Komisi, aby se ve zprávě o právním státu více věnovala nástrojům reakce, jako jsou postupy podle článku 7 SEU, mechanismus obecné podmíněnosti a řízení o nesplnění povinnosti[48];

35. zdůrazňuje, že je důležité začlenit milníky v budování právního státu do nástrojů financování, jako je Nástroj pro oživení a odolnost; kritizuje skutečnost, že Maďarsku byly poskytnuty finanční prostředky EU navzdory nedostatkům v jeho soudnictví a protikorupčních mechanismech; doporučuje, aby se vyplácení prostředků pozastavilo do doby, než budou všechna kritéria týkající se právního státu splněna;

36. domnívá se, že je třeba posílit interinstitucionální dialog a spolupráci v oblasti právního státu na úrovni EU; vyzývá k tomu, aby byl o právním státu navázán stálý interinstitucionální dialog, do něhož by byl zapojen mimo jiné Parlament, Rada a Komise; vyzývá Radu, aby na svá zasedání zvala i další subjekty, jako je Benátská komise, komisař pro lidská práva a zástupci Parlamentu, a zajistila tak dialogu o právním státu větší inkluzivnost;

37. doporučuje, aby Komise a členské státy monitorovaly vměšování zahraničních subjektů, a to zejména využívání sociálních médií k manipulaci a nepřátelským účelům, včetně jejich využívání ze strany jednotlivců, např. Elona Muska, k ovlivňování veřejného mínění a šíření dezinformací v Evropě; zdůrazňuje, že Komise musí zajistit, aby byly zásady právního státu řádně dodržovány v orgánech a institucích EU, a vyzývá k tomu, aby i orgány a instituce EU byly do výroční hodnotící zprávy Komise o právním státu zahrnuty;

38. vítá iniciativu Komise, jejímž cílem je zahrnout do její výroční zprávy o právním státu Albánii, Černou Horu, Severní Makedonii a Srbsko, a vybízí k tomu, aby byl stav právního státu v těchto přistupujících zemích zevrubně posouzen;

°

° °

39. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě a Komisi.

[48] Maďarský helsinský výbor, Disregard for EU values: a snapshot of RoL issues in Hungary in light of the Article 7 procedure, 12. listopadu 2024.